

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.11.5
KOM(2010) 620 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**Šeštoji ataskaita
dėl tam tikrų trečiųjų šalių vizų režimo tolesnio taikymo pažeidžiant abipusiškumo
principą**

TURINYS

1.	Įvadas	3
2.	Rezultatai, pasiekti nuo Komisijos penktosios abipusiškumo ataskaitos paskelbimo .	3
2.1.	Australija	3
2.2.	Brazilija	5
2.3.	Brunėjaus Darusalamas	6
2.4.	Kanada	6
2.5.	Japonija	9
2.6.	Jungtinės Amerikos Valstijos (JAV).....	9
3.	Išvada	12

1. ĮVADAS

2001 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 539/2001, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas (Reglamento I priedas, neigiamas sąrašas), ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas (Reglamento II priedas, teigiamas sąrašas), sąrašus¹, yra pagrindinė mūsų bendros vizų politikos priemonė; pagal ją numatomas abipusiškumo mechanizmas tais atvejais, kai į teigiamą sąrašą įtraukta trečioji šalis toliau taiko arba įveda vizų režimą vienos ar kelių valstybių narių piliečiams².

Pirmose keturiose ataskaitose³ aptarta laipsniška pažanga sprendžiant abipusiškumo principo nesilaikymo klausimus. Iš 2009 m. spalio 19 d. penktosios vizų režimo abipusiškumo ataskaitos⁴ matyti, kad tik penkios iš visų į teigiamą sąrašą įtrauktų trečiųjų šalių ir toliau vienos arba kelių valstybių narių piliečiams taiko vizų režimą.

Tą pačią dieną Komisija patvirtino specialią ataskaitą dėl Kanados vėl taikomo vizų režimo Čekijos piliečiams⁵. Pirmą kartą nuo naujo vizų režimo abipusiškumo mechanizmo įdiegimo 2005 m. į teigiamą sąrašą įtraukta trečioji šalis vienos iš valstybių narių piliečiams vėl nustatė reikalavimą turėti vizas. Komisija padarė išvadą, kad jeigu Kanada nesiims konstruktyvių priemonių, kad supaprastintų formalumus Čekijos piliečiams, norintiems vykti į Kanadą, ir neparengs priemonių plano, kad jiems iki 2009 m. pabaigos būtų atkurtos kelionės bevizio režimo sąlygomis, Komisija rekomenduos tam tikrų kategorijų Kanados piliečiams nustatyti arba vėl nustatyti vizų režimą.

Abi ataskaitos 2009 m. spalio 23 d. pateiktos Teisingumo ir vidaus reikalų tarybai. Taryba paprašė Komisiją toliau siekti visiško abipusiškumo tais atvejais, kai trečiosios šalys ir toliau taiko vizų režimą, pažeisdamos abipusiškumo principą, visų pirma siekti atkurti Čekijos piliečių galimybes vykti į Kanadą bevizio režimo sąlygomis.

Šioje šeštojoje abipusiškumo ataskaitoje apžvelgiami Komisijos pastangų rezultatai nuo 2009 m. spalio 19 d.

2. REZULTATAI, PASIEKTI NUO KOMISIJOS PENKTOSIOS ABIPUSIŠKUMO ATASKAITOS PASKELBIMO

2.1. Australija

Dabartinė padėtis

¹ OL L 81, 2001 3 21, p. 1.

² Dabartinis vizų abipusiškumo mechanizmas buvo įdiegtas Tarybos reglamentu (EB) Nr. 539/2001 iš dalies pakeitus 2005 m. birželio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 851/2005 (OL L 141, 2005 6 4, p. 3).

³ COM(2006) 3 galutinis, 2006 1 10, COM(2006) 568 galutinis, 2006 10 2, COM(2006) 533 galutinis, 2007 9 13, COM(2008) 486 galutinis/2, 2008 9 9.

⁴ COM(2009) 560 galutinis.

⁵ COM(2009) 562 galutinis.

Nuo 2008 m. spalio 27 d. visų valstybių narių ir asocijuotųjų Šengeno šalių piliečiai turi teisę naudotis „eVisitor“ sistema, nepaisant jų ankstesnio statuso (t. y. taikyto elektroninio kelionės leidimo arba e. vizos reikalavimo)⁶. „eVisitor“ yra leidimas atvykti į Australiją turizmo arba verslo tikslais ne ilgesniam kaip trijų mėnesių laikotarpiui per vieną vizitą. „eVisitor“ galioja dvylika mėnesių nuo išdavimo dienos.

Prašymų suteikti „eVisitor“ tvarkymas

Nuo „eVisitor“ sistemos įdiegimo Australija teikia Komisijai reguliarias statistinių „eVisitor“ taikymo visoms valstybėms narėms rezultatų ataskaitas. Trečioji 2009 m. liepos 1 d.–spalio 31 d. laikotarpio ataskaita pateikta 2010 m. sausio 18 d. Per šį laikotarpį suteikti 132 036 „eVisitor“ leidimai, iš kurių 88,54 % suteikti automatiškai. Neskaičiuojant Rumunijos (28,99 %), Bulgarijos (40,95 %) ir Slovakijos (69,92 %) piliečių, automatinio leidimų dalis sudarė daugiau kaip 82 %, daugiausia jų – 95,59 % – suteikta Graikijos piliečiams. Dėl nurodytų kai kurių valstybių narių piliečių prašymų sąžiningumo problemų Australija nusprendė didesnę prašymų dalį tvarkyti rankiniu būdu ir atidžiau juos tikrinti. 745 prašymai, iš jų 263 Rumunijos piliečių, buvo atmesti. Be to, iš statistinių duomenų matyti, kad vidutinis patikslintas negrįžusių asmenų skaičius (angl. *Modified Non-Return Rate (MNRR)*⁷) sudarė 0,71 %, didžiausias rodiklis, 5,63 %, teko Latvijai.

Taip pat pateikta apžvalga, kaip „eVisitor“ sistema veikė per ištisus pirmus jos taikymo metus (2008 m. spalio 27 d.–2009 m. spalio 31 d.). Per tuos metus pateikti 358 273 prašymai, iš jų 86,94 % suteikti automatiškai. Užregistruoti 1 863 atmesti prašymai, iš jų 761 – Rumunijos piliečių. Vidutinis MNRR sudarė 0,59 %, didžiausias rodiklis, 4,83 %, teko Rumunijai. Australija nurodė, kad nors per pirmuosius metus nekilo papildomų sąžiningumo problemų, būtina tolesnė Bulgarijos ir Rumunijos piliečių prašymų stebėseną.

2010 m. balandžio 4 d. Australija pateikė ketvirtąją, 2009 m. liepos 1 d.–2010 m. sausio 31 d. laikotarpio, ataskaitą. Per šį laikotarpį suteikti 255 178 „eVisitor“ leidimai, iš jų 87,69 % suteikti automatiškai. Mažiausiai leidimų automatiškai suteikta Rumunijai (25,63 %) ir Bulgarijai (36,61 %). Didžiausias MNRR rodiklis teko Rumunijai – 6,23 % ir Bulgarijai – 3,72 %, o šio rodiklio vidurkis sudarė 0,75 %.

2010 m. birželio 10 d. Australija pateikė penktąją, 2009 m. liepos 1 d.–2010 m. balandžio 30 d. laikotarpio ir 2008 m. liepos 1 d.–2009 m. balandžio 30 d. laikotarpio, ataskaitą. Palyginus šiuos du laikotarpius matyti, kad automatiškai suteiktų leidimų skaičius išaugo nuo 85,32 % iki 87,09 %. Tačiau Bulgarijos ir Rumunijos piliečiams automatiškai suteiktų leidimų skaičius labai sumažėjo, atitinkamai nuo 87,30 % iki 35,38 % ir nuo 78,57 % iki 27,94 %. Tokius rodiklius lėmė tai, kad dėl nurodytų sąžiningumo problemų Australija daugiau prašymų tvarko

⁶ Išsamesnis elektroninių kelionės leidimų ir e. vizų paaiškinimas pateiktas pirmosios vizų režimo abipusiškumo ataskaitos (COM(2006) 3 galutinis) 2 priede.

⁷ Patikslintas negrįžusių asmenų skaičius (angl. MNRR) – tai apskaičiuota procentinė atvykusių asmenų, kurių pradinis vizos laikotarpis ataskaitiniu laikotarpiu baigėsi, bet jie liko Australijoje nelegaliai, kurie buvo išsiųsti iš Australijos dėl pasibaigusio vizos galiojimo arba kreipėsi dėl vizos pratęsimo, dalis, išskyrus vizas, kurias laikomos naudingomis Australijai.

rankiniu būdu. Be to, Australija nurodė, kad vis daugiau rūpesčių taip pat kelia Latvijos piliečių prašymų sąžiningumo problemos.

Vertinimas, ar „eVisitor“ sistema prilygsta prašymų išduoti Šengeno vizą tvarkai, baigiamas ir netrukus bus pateiktas atskiru dokumentu.

Vertinimas

Iš esmės „eVisitor“ sistema vienodai taikoma visų valstybių narių ir asocijuotųjų Šengeno šalių piliečiams. Be to, vidutinė procentinė automatiškai suteiktų leidimų dalis išlieka labai didelė. Tačiau iš ataskaitų matyti, kad dėl Australijai rūpestį keliančių sąžiningumo problemų kai kurių valstybių narių piliečių prašymai daugiausia tvarkomi rankiniu būdu, kad juos būtų galima papildomai tikrinti. Todėl Komisija ir toliau atidžiai stebės, kaip tvarkomi „eVisitor“ prašymai.

2.2. Brazilija

Dabartinė padėtis

Keturių valstybių narių (Kipro, Estijos, Latvijos ir Maltos) piliečiai, vykdami į Braziliją, vis dar turi turėti vizas.

Veiksmai, kurių imtasi abipusiškumo principui įgyvendinti

Paskutiniame derybų su Brazilija etape, 2009 m. rugsėjo 29 d.–spalio 1 d., baigtas rengti Europos Sąjungos ir Brazilijos trumpalaikių vizų režimo panaikinimo paprastus pasus turintiems asmenims susitarimo tekstas, taigi derybos baigėsi. Derybos dėl vizų režimo panaikinimo diplomatinis, tarnybinius arba oficialius pasus turintiems asmenims susitarimo baigtos 2009 m. lapkričio 19 d.

Likęs Europos Sąjungos vienašališkos deklaracijos Brazilijai siekiant išsaugoti esamus dvišalius susitarimus (kuriuose numatyta panaikinti vizų režimą keliautojams, kurie nėra įtraukti į ES ir Brazilijos susitarimą) klausimas buvo išspręstas Komisijai ir Brazilijai 2010 m. vasario–balandžio mėn. apsikeitus raštais. Savo rašte Europos Komisija teigia, kad Europos Sąjunga gali sustabdyti susitarimą dėl paprastus pasus turinčių piliečių, jeigu Brazilija pradėtų denonsuoti esamus dvišalius susitarimus. Savo atsakyme Brazilija atsižvelgė į ES deklaraciją ir dar kartą patvirtino savo ketinimą konkrečiais atvejais iš naujo derėtis dėl kai kurių dvišalių susitarimų, bendradarbiaudama su kita šalimi.

2010 m. balandžio 28 d. abu susitarimai buvo oficialiai parafuoti.

2010 m. rugpjūčio 6 d. Komisija patvirtino sprendimą dėl dviejų ES ir Brazilijos trumpalaikių vizų režimo panaikinimo susitarimų pasirašymo ir sudarymo projektus. Sprendimus dėl pasirašymo Taryba priėmė Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos susitikime 2010 m. spalio 7–8 d., pagal juos ES bus suteikta teisė oficialiai pasirašyti susitarimus su Brazilija.

Vertinimas

Komisija teigiamai vertina tai, kad parafuoti atitinkami susitarimai dėl trumpalaikių vizų režimo panaikinimo paprastus pasus ir diplomatinis, tarnybinius arba oficialius

pasus turintiems asmenims. Komisija tikisi, kad abi šalys, laikydamosi savo vidaus procedūrų, galės kuo greičiau ratifikuoti abu susitarimus, kad užtikrintų, kad visų valstybių narių piliečiai galėtų vykti į Braziliją be vizų.

2.3. Brunėjaus Darusalamas

Dabartinė padėtis

Visų valstybių narių piliečiams taikomas 30 dienų bevizis režimas. Šis bevizis režimas gali būti pratęstas vietoje dar dviem laikotarpiais po 30 dienų, bet likti šalyje be vizos galima ne ilgiau kaip 90 dienų. Tačiau JAV piliečiai iškart naudojami palankesniu 90 dienų bevizio režimu, jeigu turi paprastą pasą, kurį galima nuskaityti mašininio būdu.

Veiksmai, kurių imtasi abipusiškumo principui įgyvendinti

Komisija toliau techniniu lygiu konsultavosi su Brunėjaus Darusalamo atstovybe Europos Sąjungoje, kad aptartų galimybę ES piliečiams taikyti visą 90 dienų bevizį režimą. Surengtos Brunėjaus Darusalamo ministerijų vidaus diskusijos dėl galimybės pratęsti bevizį režimą iki 90 dienų. Tačiau Brunėjaus Darusalamo valdžios institucijos reikalauja, kad ES pateiktų oficialų prašymą pratęsti bevizį režimą iki 90 dienų. 2010 m. birželio 24 d. Komisija oficialiai paprašė Brunėjaus Darusalamo valdžios institucijų suteikti ES piliečiams 90 dienų bevizį režimą.

Vertinimas

Prieš nusprendama, kokių priemonių toliau imtis, Komisija lauks Brunėjaus Darusalamo atsakymo į savo oficialų prašymą.

2.4. Kanada

Dabartinė padėtis

Vizų režimas vis dar taikomas Bulgarijos, Čekijos ir Rumunijos piliečiams.

Padėtis dėl Čekijos

Kanadai 2009 m. liepos 14 d. vėl nustačius vizų režimą Čekijos piliečiams, Komisija 2009 m. spalio 19 d. patvirtino specialią ataskaitą dėl šio vėl taikomo vizų režimo. Komisija nurodė, kad Kanada iki 2009 m. pabaigos turi tinkamai įvykdyti šias dvi sąlygas: Čekijoje vėl įkurti vizų išdavimo skyrių ir parengti bevizio kelionių režimo Čekijos piliečiams atkūrimo priemonių planą. Jeigu Kanada neįvykdys šių dviejų sąlygų, Komisija rekomenduos nustatyti arba vėl nustatyti vizų režimą tam tikrų kategorijų Kanados piliečiams.

2009 m. gruodžio 10 d. rašte Kanada informavo Komisiją, kad nuo 2009 m. gruodžio 21 d. Čekijos piliečiai, prašantys išduoti vizą, galės pateikti savo prašymus, kreiptis į vizų tarnybos darbuotoją ir pasiimti savo vizą Kanados ambasadoje Prahoje. 2010 m. vasario 25 d. Teisingumo ir vidaus reikalų taryboje Komisija nurodė, kad nuo 2009 m. gruodžio 21 d. Prahoje pradėjus veikti vizų skyriui pirmoji iš dviejų sąlygų, nurodytų specialioje ataskaitoje, buvo įvykdyta.

2010 m. kovo 15 d. Prahoje įvyko antrasis Kanados ir Čekijos ekspertų darbo grupės susitikimas, kuriame dalyvavo ir Komisija. Per susitikimą išsamiai aptartas galimas priemonių plano, kad Kanada galėtų priimti sprendimą ateityje panaikinti vizų režimą Čekijos piliečiams, turinys. Remdamasi šia diskusija Komisija parengė priemonių plano metmenis, šį priemonių planą sudaro dvi dalys: pirma, priemonės, kurių vykdymo procesas jau prasidėjo ir kuriomis ilgainiui turėtų būti užkirstas kelias tokiai padėčiai, dėl kurios Kanada buvo priversta Čekijai vėl pradėti taikyti vizų režimą; antra, priemonės, kuriomis Kanadai būtų suteikta galimybė priimti sprendimą panaikinti vizų režimą dar iki visiško pirmųjų priemonių įgyvendinimo. Ir Kanada, ir Čekija sutiko su šiais priemonių plano metmenimis.

2010 m. kovo 30 d. Kanados vyriausybė pateikė Parlamentui Subalansuotos pabėgėlių reformos įstatymą (dokumento Nr. C-11). Šiame įstatyme numatyta pokyčių Imigracijos ir pabėgėlių valdyboje (IRB), numatyti įgaliojimai nustatyti saugias kilmės šalis, nustatytos rizikos vertinimo iki priverstinio išvykimo ribos, kiti procesai, vykstantys po prašymo pateikimo, asmenų, kurių prašymai dėl prieglobsčio suteikimo nebuvo patenkinti, priverstinio išvykimo laiku tvarka. Tai turėtų padėti operatyviau priimti sprendimus, suteikti apsaugą asmenims, kuriems jos reikia, ir operatyviau organizuoti asmenų, kurių prašymai atmesti, priverstinį išvykimą. Patvirtinus Bendruomenių Rūmams ir Senatui, 2010 m. birželio 29 d. karališkąjį pritarimą įstatymui suteikė generalinis gubernatorius. Karališkasis pritarimas yra įstatymo įgyvendinimo laikotarpis, per kurį turės būti parengti papildomi reglamentai ir veiklos gairės, pasamdyti ir parengti papildomi darbuotojai. 2010 m. gegužės 14 d. Otavoje įvyko trečiasis Kanados ir Čekijos ekspertų darbo grupės susitikimas, kuriame dalyvavo ir Komisija. Diskusijos vyko remiantis Priemonių plano metmenimis, kuriems buvo pritarta per susitikimą Prahoje. Buvo aptartas kiekvienas plano punktas, nustatyti veiksmai ir terminai kiekvienam punktui įgyvendinti. Susitarta dėl Čekijos parengto dokumento projekto „Priemonės dėl Čekijos ir Kanados vizų režimo (remiantis susitarimu, pasiektu per EDG 2010 m. gegužės 14 d. Otavoje vykusį susitikimą)“.

2010 m. rugsėjo 20 d. Prahoje įvyko ketvirtasis Kanados ir Čekijos ekspertų darbo grupės susitikimas, kuriame vėl dalyvavo ir Komisija. Buvo tikrinama pažanga įgyvendinant dokumente „Priemonės dėl Čekijos ir Kanados vizų režimo“ numatytus veiksmus. Susitarta, kad Kanados ekspertai 2010 m. lapkričio mėn. arba gruodžio mėn. pradžioje atvyks į Čekiją ir surinks duomenis rengiamai vizų politikos apžvalgai. Kanada informavo, kad Subalansuotos pabėgėlių reformos įstatymo įgyvendinimo teisės aktai turėtų būti priimti ir šis įstatymas turėtų įsigalioti iki 2011 m. pabaigos.

Padėtis dėl Bulgarijos ir Rumunijos

Bevizio visų ES piliečių kelionių į Kanadą režimo klausimas keltas ne kartą, visų pirma 2010 m. gegužės 5 d. ES ir Kanados aukščiausiojo lygio susitikime, kuriame Europos Sąjunga atkakliai ragino siekti bendro tikslo – galimybės visiems ES piliečiams vykti į Kanadą bevizio režimo sąlygomis. Kanada dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą pašalinti likusias kliūtis, kad šį bendrą tikslą būtų galima kuo greičiau pasiekti.

2008 m. balandžio mėn. Kanados pareigūnams surengus techninius vizitus į Bulgariją ir Rumuniją, Kanada 2009 m. kovo mėn. pagrindiniais savo apžvalgų metu

nustatytais faktais pasidalijo su Bulgarija ir Rumunija. Abi valstybės narės pateikė naujesnės informacijos dėl apžvalgoje pateiktų išvadų. Kanada abiem valstybėms narėms nurodė jai rūpestį keliančius neišspręstus klausimus, taip pat išreiškė ketinimus toliau bendradarbiauti ir paprašė jų pateikti naujesnės informacijos apie rūpestį keliančias sritis.

Po paskutinės ataskaitos paskelbimo Kanados pareigūnai keletą kartų susitiko su Rumunijos ambasados Otavoje pareigūnais, kad aptartų vizų ir migracijos klausimus. Kanada Rumunijos valdžios institucijoms pranešė, kad šiuo metu neketina panaikinti vizų režimo. Be to, Kanada abiem valstybėms narėms pranešė, kad toliau stebės sąlygas Bulgarijoje ir Rumunijoje ir jų pažangą siekiant įvykdyti Kanados nustatytus vizų režimo panaikinimo kriterijus.

Vertinimas

Dėl Čekijos padėties Komisija Kanadai nustatė dvi sąlygas. Pirmoji sąlyga buvo įvykdyta Prahoje nuo 2010 m. gruodžio 21 d. pradėjus veikti vizų išdavimo skyriui.

Komisija mano, kad ir antroji sąlyga – parengti priemonių planą, kad būtų atkurtos Čekijos piliečių kelionių bevizio režimo sąlygomis galimybės, – jau įvykdyta. Po trečiojo Kanados ir Čekijos ekspertų darbo grupės susitikimo Kanada ir Čekija suderino Čekijos parengtą dokumentą. Nors dokumentas pavadintas „Priemonės dėl Čekijos ir Kanados vizų režimo (remiantis susitarimu, pasiektu per EDG 2010 m. gegužės 14 d. Otavoje vykusį susitikimą)“, Komisija pažymi, kad šiame dokumente yra pateiktas „priemonių planas“ – taip įvykdyta antroji sąlyga. Taigi Komisija mano, kad Kanada įvykdė abi specialioje ataskaitoje nustatytas sąlygas.

Ketvirtajame Kanados ir Čekijos ekspertų darbo grupės susitikime, vykusiam 2010 m. rugsėjo 20 d. Prahoje, pasiekta dar didesnė pažanga įgyvendinant priemonių planą: visų pirma buvo susitarta, jog rengiant vizų politikos apžvalgą Kanados atstovai iki 2010 m. pabaigos atvyks į Čekiją ir surinks duomenis, pagal kuriuos paaiškės konkrečios Kanados sprendimo Čekijos piliečiams vėl taikyti bevizį režimą perspektyvos. Todėl šiame etape Komisija mano, kad nereikia rekomenduoti imtis jokių atsakomųjų priemonių prieš Kanadą. Tačiau Komisija atidžiai stebės, kaip įgyvendinamas priemonių planas, ypač ar Kanada operatyviai ir tinkamai imsis priemonių atsižvelgdama į Čekijoje iki 2010 m. pabaigos jos ekspertų surinktus duomenis. Komisija taip pat pažymi, jog tam, kad Čekijos piliečiams vėl būtų panaikintas vizų režimas, nereikėtų laukti, kol Kanadoje bus įvykdyta prieglobsčio reforma; Čekija, Kanada ir Komisija 2010 m. kovo 15 d. antrojo ekspertų darbo grupės susitikimo protokole sutarė, kad „naujų Kanados prieglobsčio teisės aktų priėmimas – gali būti, kad šie teisės aktai nebus priimti iki 2013 m., – neturėtų tapti sąlyga vizų režimui panaikinti; įgyvendinusi kitų priemonių planą Kanada galės nuspręsti panaikinti vizų režimą iki savo naujų prieglobsčio teisės aktų įgyvendinimo“; Kanada tai patvirtino per 2010 m. rugsėjo 20 d. vykusį ketvirtąjį ekspertų darbo grupės susitikimą.

Dėl Bulgarijos ir Rumunijos – Komisija žino, kad abi šalys dar neatitinka visų Kanados nustatytų vizų režimo panaikinimo kriterijų. Vis dėlto Komisija atidžiai stebės šią padėtį ir toliau sieks tęsti diskusijas su Kanada, kad būtų žengiami į priekį įgyvendinant siekį Bulgarijos ir Rumunijos piliečiams panaikinti vizų režimą.

2.5. Japonija

Dabartinė padėtis

Visoms valstybėms narėms taikomas bevizų kelionių į Japoniją režimas. Tačiau bevizų kelionių režimas Rumunijos piliečiams nustatytas tik laikinai, nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. iki 2011 m. gruodžio 31 d.

Laikinas vizų režimo Rumunijos piliečiams panaikinimas

Japonija nurodė, kad įvertins laikiną vizų režimo panaikinimą Rumunijos piliečiams praėjus vieniems metams nuo jo įsigaliojimo. Nuo 2010 m. rugsėjo iki gruodžio mėn. Japonijos teisingumo ministerijos Imigracijos biuras rinks ir analizuos svarbią informaciją, įskaitant buvimo šalyje ilgiau negu leidžiama atvejų skaičių.

Rumunijos administravimo ir vidaus reikalų ministerijos atašė, nusiųstas į Rumunijos ambasadą Japonijoje, – tai buvo viena iš sąlygų laikinai panaikinti vizų režimą, – užmezgė glaudžius santykius su Japonijos imigracijos biuru.

Vertinimas

Komisija palauks, kol Japonijos imigracijos biuras įvertins pirmų metų, kai laikinai panaikintas vizų režimas Rumunijos piliečiams, rezultatus, ir tikisi, kad šis vertinimas paskatins Japoniją ne laikinai, o visam laikui panaikinti vizų režimą.

2.6. Jungtinės Amerikos Valstijos (JAV)

Dabartinė padėtis

Vizų režimas vis dar taikomas Bulgarijos, Kipro, Lenkijos ir Rumunijos piliečiams.

2010 m. balandžio 5 d. Graikija prisijungė prie Bevizio režimo programos.

Veiksmai, kurių imtasi abipusiškumo principui įgyvendinti

Komisija JAV valdžios institucijoms tiek techniniu, tiek politiniu lygmeniu toliau kėlė abipusiškumo principo nesilaikymo klausimą: ypač 2009 m. spalio 28 d. – ES ir JAV teisingumo ir vidaus reikalų ministrų trejeto susitikime, 2009 m. gruodžio 10 d. ir 2010 m. kovo 10 d. – ES ir JAV specialių darbo grupių susitikimuose, 2010 m. sausio ir liepos mėn. – ES ir JAV teisingumo ir vidaus reikalų vyresniųjų pareigūnų neoficialiuose susitikimuose ir 2010 m. balandžio 8–9 d. – ES ir JAV teisingumo ir vidaus reikalų ministrų susitikime. 2009 m. lapkričio 2 d. JAV federalinio registro 74 tome, Nr. 210, buvo paskelbta ir nuo 2010 m. sausio 4 d. įsigaliojo Galutinė medicininio užsieniečių tikrinimo taisyklė. Pagal šią taisyklę ŽIV / AIDS išbrauktas iš užkrečiamųjų ligų sąrašo. Tai reiškia, kad ŽIV / AIDS infekuoti asmenys nuo 2010 m. sausio 4 d. gali keliauti pagal Bevizio režimo programą.

2010 m. sausio 20 d. JAV muitinės ir pasienio apsaugos tarnyba (CBP) inicijavo 60 dienų pereinamąjį oro vežėjų atitikties sugriežtintai Elektroninio kelionės leidimo sistemai (ESTA) laikotarpį. Oro bendrovės gali atsisakyti vežti keleivius, vykstančius pagal Bevizio režimo programą, bet neturinčius patvirtinto elektroninio kelionės leidimo.

2010 m. kovo 4 d. Prezidentas B. Obama pasirašė įstatymą H.R. 1299 – 2009 m. Jungtinių Valstijų Kongreso policijos administracinių techninių pataisų įstatymą, į kurį įtrauktas 2009 m. Kelionių skatinimo įstatymas. Kelionių skatinimo įstatymu iš dalies keičiamas Imigracijos ir pilietybės įstatymas – ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo Kelionių skatinimo įstatymo įsigaliojimo vidaus saugumo sekretorius turi nustatyti mokestį už naudojimąsi elektronine kelionės leidimų sistema (ESTA) ir pradėti vertinti bei rinkti tą mokestį. Pradinį mokestį sudarys 10 dolerių už vieną kelionės leidimą ir vidaus saugumo reikalų sekretoriaus nustatyta suma, kuri bent užtikrintų, kad būtų padengtos visos ESTA suteikimo ir administravimo išlaidos. Rūpestis dėl šio mokesčio buvo išreikštas keliomis progomis ir keliuose raštuose (įvairūs išreikšti protestai išsamiau aptarti penktojoje vizų režimo abipusiškumo ataskaitoje)⁸. Be to, 2009 m. gruodžio 23 d. rūpestis dar kartą išreikštas bendruose Europos Sąjungos ir Japonijos raštuose valstybės sekretorei H. Clinton ir vidaus saugumo sekretorei J. Napolitano.

2010 m. gegužės 20 d. vidaus saugumo sekretorė J. Napolitano paskelbė, kad asmenims, keliaujantiems pagal Bevizio režimo programą, panaikinama spausdintinė atvykimo (išvykimo) anketa (forma I-94W). Iki šios vasaros pabaigos spausdintinė anketos I-94W forma bus panaikinta visuose oro uostuose. Tai reiškia, kad keliaujantys asmenys turės užpildyti tik ESTA internete, daugiau nebereikės papildomai pildyti I-94W formos. 2010 m. rugpjūčio 6 d., laikydamasi Kelionių skatinimo įstatyme nustatytų terminų, JAV vidaus saugumo, muitinės ir pasienio apsaugos tarnyba pranešė, kad paskelbta preliminarinė galutinė Kelionių skatinimo mokesčio ir mokesčio už naudojimąsi elektronine kelionių leidimo sistema (ESTA) taisyklė, kuri įsigalios 2010 m. rugsėjo 8 d. Pagal ją ESTA pareiškėjai turi sumokėti 14 dolerių mokestį, kurį sudaro 10 dolerių už vieną kelionės leidimą, kaip nurodyta Kelionių skatinimo įstatyme, ir vidaus saugumo sekretoriaus nustatyta 4 dolerių suma siekiant užtikrinti, kad būtų padengtos visos ESTA suteikimo ir ESTA sistemos administravimo išlaidos. 4 dolerių mokestis taikomas visiems pareiškėjams, kurie prašo suteikti elektroninį kelionės leidimą, o 10 dolerių mokestis mokamas tik už patvirtintus ESTA prašymus.

ESTA mokestis turi būti mokamas nuo 2010 m. rugsėjo 8 d., imtinai, už naują registraciją. Jeigu keliaujantis asmuo jau yra užsiregistravęs ESTA, iš esmės jam iš naujo registruotis nereikia, o mokestį jis turės mokėti nuo 2010 m. rugsėjo 8 d.

Sumokėti galima pasirinkta kreditine arba debetine kortele. Vidaus saugumo departamentas (DHS) analizuoja kitas mokėjimo priemones, kurias būtų galima taikyti ateityje.

Tą pačią dieną, kai JAV paskelbė preliminarinę galutinę ESTA mokesčio taisyklę, Komisija paskelbė viešą pareiškimą, kad, viena vertus, supranta, jog šis sprendimas priimtas laikantis teisinių prievolių pagal Kelionių skatinimo įstatymą, bet, kita vertus, ji labai apgailestauja, kad toks mokestis buvo įvestas. Dar kartą pakartota, jog ES ir Komisijai kelia susirūpinimą tai, kad šie nauji reikalavimai, taikomi tik pagal Bevizio režimo programą keliaujantiems asmenims, neatitinka JAV įsipareigojimo supaprastinti transatlantinį judumą ir taps papildoma našta į JAV vykstantiems Europos piliečiams.

⁸ COM(2009) 560 galutinis, p. 7 ir 8.

2010 m. spalio 7 d. Komisija išsiuntė rašytines pastabas JAV dėl šios preliminarios galutinės taisyklės per JAV pradėtą viešųjų konsultacijų procedūrą, dar kartą išreiškė savo susirūpinimą dėl transatlantinio judumo trukdžių, kuriuos sukurs šie nauji reikalavimai, ir pateikė konkrečių pastabų dėl šios preliminarios taisyklės nuostatų, pvz., dėl mokėjimo priemonių ir duomenų apsaugos aspektų.

Galutinė ESTA taisyklė JAV federaliniame registre dar nepaskelbta. Kai ji bus paskelbta, Komisija parengs galutinį vertinimą, atsižvelgdama į visus galimus pokyčius, taip pat ir dėl mokesčio už ESTA įvedimo.

Pagal dvejopą metodą, kuriam Nuolatinųjų atstovų komitetas (COREPER) pritarė 2008 m. kovo 12 d., ypatingą dėmesį būtina atkreipti į išorės kompetencijos pagal Lisabonos sutartį įgyvendinimą. Komisija tai analizuos išsamiau. Tačiau nors ES pozicija galutinai dar nesuformuota, JAV leido dar kelioms valstybėms narėms (pvz., Graikijai 2010 m. balandžio mėn.) prisijungti prie Bevizio režimo programos. Be to, reiktų pažymėti, kad kai kurių JAV teisinių reikalavimų, patenkančių į ES kompetencijos sritį, – kad jie įvykdyti, būtų patvirtinta ES ir JAV apsieičiant raštais, – dėl (tolesnio) dalyvavimo Bevizio režimo programoje, pvz., dėl biometrinių pasų išdavimo, kai kurios valstybės narės dar neįvykdė.

Vertinimas

Komisija džiaugiasi, kad Graikija taip pat prisijungė prie Bevizio režimo programos. Kadangi dar neįdiegta biometrinė išvykimo iš oro uosto sistema, – pagal kurią galima patikrinti ne mažiau kaip 97 procentus užsienio piliečių, vykstančių per JAV oro uostus, išvykimą, – (tai viena iš 9/11 įstatymo sąlygų), atmestų prašymų išduoti vizą rodiklis ir toliau sudaro 3 procentus. Tai reiškia, kad, remiantis naujausiais keturių valstybių narių, kurios dar nedalyvauja Bevizio režimo programoje, atmestų prašymų išduoti vizą rodikliais, tik Kipras atitinka šią ribą. Tačiau Kipras neatitinka kitų JAV nustatytų dalyvavimo Bevizio režimo programoje teisinių kriterijų. Komisija, palaikydama ryšius su JAV, ir toliau kels abipusiškumo principo nesilaikymo klausimą, siekdama, kad vizų režimo abipusiškumo principas būtų kuo greičiau įgyvendintas.

Dėl ŽIV / AIDS – Komisija teigiamai vertina tai, kad ŽIV / AIDS išbrauktas iš užkrečiamųjų ligų sąrašo ir kad ŽIV / AIDS infekuoti asmenys dabar gali keliauti pagal Bevizio režimo programą.

Dėl preliminarios galutinės mokesčio už ESTA taisyklės – nors Komisija supranta, kad šis sprendimas priimtas laikantis prievolių pagal Kelionių skatinimo įstatymą, ji labai apgailestavo, kad JAV įvedė tokį naują mokestį. Komisija dar kartą išsakė rūpestį keliančius dalykus, įvairiomis progomis jau ne kartą minėtus ES lygiu, kad mokestis už ESTA taps papildoma našta į JAV vykstantiems Europos piliečiams ir kad jis neatitinka dažnai kartojamo išipareigojimo plėtoti transatlantinius ryšius ir bendradarbiavimą. Komisija išsiuntė savo rašytines pastabas dėl preliminarios galutinės mokesčio už ESTA taisyklės per JAV 2010 m. spalio 7 d. pradėtą viešųjų konsultacijų procedūrą. Komisija ir toliau reikš susirūpinimą JAV dėl mokesčio už ESTA.

Komisija dar nebaigė vertinti, ar ESTA prilygsta prašymų išduoti Šengeno vizą tvarkai, nes galutinė ESTA taisyklė dar turi būti paskelbta JAV federaliniame

registre. Nėra jokių abejonių, kad mokesčio nustatymas bus papildomas veiksnys atliekant šį vertinimą.

3. IŠVADA

Galima vertinti, kad naujas vizų režimo abipusiškumo mechanizmas, sukurtas 2005 m. pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 851/2005, veikia pakankamai gerai. Australija ir Japonija dabar vienodas sąlygas sudaro visų valstybių narių piliečiams, bet norint iki galo nustatyti, ar vizų režimas yra visapusiškai abipusis, dar reikia įvertinti „eVisitor“ sistemą ir reikia, kad Rumunijai visam laikui būtų nustatytas bevizis režimas. Su Brazilija Europos Sąjunga labai greitai pasirašys du vizų režimo panaikinimo susitarimus: vieną dėl paprastus pasus turinčių asmenų, kitą dėl diplomatinis, tarnybinius arba oficialius pasus turinčių asmenų, kurie užtikrins vizų režimo abipusiškumą. Komisija sieks, kad Europos Sąjunga kuo greičiau ratifikuotų šiuos susitarimus, ir stebės, kaip juos ratifikuoja Brazilija.

Išliko tik labai nedaug atvejų, kai nesilaikoma abipusiškumo principo, dviem iš šių atvejų būdingos specifinės sąlygos:

- Brunėjaus Darusalamas visiems ES piliečiams taiko bevizį režimą, bet tik 30 dienų, ši laikotarpį galima pratęsti dukart po 30 dienų; Komisija ir toliau sieks užtikrinti visapusiškumą, nors dabartinė padėtis ES piliečiams problemų nekelia;
- Kanada vėl nustatė vizų režimą Čekijos piliečiams, bet parengtas priemonių planas, kad Kanada galėtų Čekijos piliečiams panaikinti reikalavimą turėti vizas iki naujojo Kanados prieglobsčio įstatymo įsigaliojimo; Komisija atidžiai stebės, kaip įgyvendinamas konkretus priemonių planas, ypač ar Kanada operatyviai ir tinkamai atsižvelgs į duomenis, kuriuos 2010 m. pabaigoje Čekijoje surinks jos ekspertai.

Sprendama likusius abipusiškumo principo nesilaikymo klausimus, t. y. JAV (vizų režimas taikomas Bulgarijai, Kiprui, Rumunijai ir Lenkijai) ir Kanados (vizų režimas taikomas Bulgarijai ir Rumunijai) atvejais ES susiduria su dabartiniame *acquis* nustatytomis vizų režimo abipusiškumo mechanizmo ribomis. Šiais atvejais trečiosios šalys iš tiesų mano, kad valstybės narės neatitinka vienašališkai tų trečiųjų šalių vidaus teisės aktuose nustatytų vizų režimo panaikinimo kriterijų (pvz., neišduoda biometrinių pasų, neatitinka atmetiems prašymams išduoti vizą nustatytų ribų ir (arba) ilgesnio nei leista buvimo šalyje rodiklio).

Komisija ir toliau kels šiuos klausimus visais atitinkamais atvejais ir visuose atitinkamuose forumuose su atitinkamomis trečiosiomis šalimis. Kartu Komisija kviečia Europos Parlamentą, Tarybą ir valstybes nares pareikšti savo nuomonę, kaip toliau elgtis šiais abipusiškumo principo nesilaikymo atvejais.